

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

«Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«GYLYM JÁNE BILIM - 2023»
XVIII Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XVIII Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«GYLYM JÁNE BILIM - 2023»**

**PROCEEDINGS
of the XVIII International Scientific Conference
for students and young scholars
«GYLYM JÁNE BILIM - 2023»**

**2023
Астана**

УДК 001+37
ББК 72+74
G99

«GYLYM JÁNE BILIM – 2023» студенттер мен жас ғалымдардың XVIII Халықаралық ғылыми конференциясы = XVIII Международная научная конференция студентов и молодых ученых «GYLYM JÁNE BILIM – 2023» = The XVIII International Scientific Conference for students and young scholars «GYLYM JÁNE BILIM – 2023». – Астана: – 6865 б. - қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-601-337-871-8

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001+37
ББК 72+74

ISBN 978-601-337-871-8

**©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2023**

и использование драгоценных материалов оказали значительное влияние на мир ювелирных изделий. Японское ювелирное искусство продолжает вдохновлять современных ювелирных дизайнеров, и его наследие обязательно сохранится на долгие годы.

Использованная литература

- 1 Роберт Т. Сингер с Джоном Т. Карпентером «Эдо: Искусство в Японии 1615-1868», 1998 г
2. Молли Чаттертон, «Ювелирные изделия по всему миру - Японские ювелирные изделия», «Lillicoso», 2020 г.
3. "Дизайн философиясына кіріспе. Нәрсе. Пішіні. Стилль", т. ю. Быстрова, Екатеринбург, 2001 ж. – 201с.
4. Ажгалиев Ш.У., Темиргалиев Н. Об информативной мощности линейных функционалов // Мат. заметки, Т. 73, №6, 2003, С. 803-812.

УДК 37.018.43

ISPRING SUITE АРҚЫЛЫ SCORM-КУРСЫН ҚҰРУ

Наурызбай Куатбек

nngmath@mail.ru

Магистрант Л.Н. Гумилёв атындағы ЕҰУ, Астана, Қазақстан
Ғылыми жетекші – Садыкова Ж.М.

Бұл мақалада біз қарапайым PowerPoint-презентацияны оқыту SCORM-курсына айналдырып, қашықтықтан оқыту жүйесіне жүктеу туралы айтып береміз.

SCORM - онлайн курстар құру үшін танымал халықаралық стандарт. Бұл бағдарлама немесе құрал емес. Ал мазмұнды жасау үшін қабылданған ережелер жиынтығы. Егер материал тез пакетке оралған болса, оны қашықтықтан оқытудың кез келген жүйесі (LMS немесе SDO) аша алады.

Стандарттар барлық жерде маңызды. Мысалы, киноиндустрияны алайық. Фильмді DVD дискісінен сатып алған соң, сіз оны Toshiba немесе Panasonic бағдарламасында іске қосатыныңызға сенімдісіз. Себебі DVD - бұл стандарт, соның арқасында киностудияларға ойнатқыштың әрбір маркасы үшін дискілерді жеке штамптылаудың қажеті жоқ.

Тоқсаныншы жылдары электронды оқытуда осындай жағдай орын алды - курстар нақты платформалар бойынша әзірленді. Сондықтан электронды сабақ бір жүйе үшін екіншісінде жұмыс істемеді. Егер ЖОО SDO ауыстырса, онда курстардың барлық коллекциясын, сондай-ақ оларды әзірлеуге жұмсалған ондаған мың долларды жоғалтар еді. 2001 жылы SCORM пайда болды және қашықтықтан оқыту нарығында тәртіп орнатты.

Шын мәнінде, SCORM - техникалық ережелердің жиынтығы. Онда электронды сабақтың құрылымы, оның оқыту жүйесімен өзара іс-қимыл принциптері жан-жақты сипатталған кез-келген платформада жұмыс істейтін курсты қалай жасау керектігі айтылған.

Курстарды әзірлеушілер бірыңғай стандарт бойынша жұмыс істей бастады. Барлық оқу материалдары енді SCORM-пакетке - zip-мұрағатқа топтастырылды, оның ішінде файлдар белгілі бір иерархияда орналасқан. SDO SCORM бумасын ашу DVD-плеерде дискіні іске қосу оңай сияқты. Әрине, суреттері, бейне және мәтіні бар мұрағатты (электрондық курс үшін қажет нәрсенің бәрін) SCORM дейін жасауға болатын. Бірақ мұндай мұрағат оқу жүйесінде ашылмас еді. Бағамның SDO жұмыс істеуі үшін файлдарды дұрыс реттеу, олардың өзара іс-қимыл кодын жазу маңызды. Ал ол үшін техникалық білім және SCORM ережелерін түсіну қажет. Қашықтан оқытуда ол қандай рөл атқарады. SCORM-ның

артықшылықтар. Сыйысымдылық. SCORM форматындағы курсты қашықтықтан оқытудың кез келген жүйесі «түсінеді». Ілгерілеуді сақтау. Оқушыға бүкіл сабақты бірден өту міндетті емес. Мұны кезең-кезеңмен жасауға болады. Жарты сағат жаттығып, 10 минут тынығып, сабақты тоқтаған жерден жалғастырды. Барлық прогресс сақталып отыр. Егер жүйе сәтсіздікке ұшырап, бағам кездейсоқ жабылса, бұл да ыңғайлы. Кері байланыс. Оқушының үлгерімін бағалай аласыз. Студент барлық электронды сабақтан өткенде, оқыту жүйесінде оның қанша балл жинағаны көрсетіледі немесе «Курс аяқталды» мәртебесі көрсетіледі. Бағамның нақты құрылымы. Курстың нақты құрылымын құрастырып, бөлімдер бойынша өту ережелерін қоя аласыз. Мысалы, Костя Иночкин алдымен дәрісті зерделеп, кейін бейне сабақты тындауы тиіс, сонда ғана ол тексеру тестіне өте алады. Модульділік. SCORM-курстағы оқу материалы жеке блоктар - модульдерден тұрады. Әрбір модульді SDO арқылы кез келген басқа бағытта пайдалануға болады.

SCORM-курс графикалық түрде осылай көрінеді

16 жылдан бері SCORM қашықтықтан оқытудың ең танымал стандарттарын басқарып келеді. Оны Еуропа, Америка және Ресейдің көптеген оқу ұйымдары пайдаланады. Олардың қатарында ПММУ, РУДН, МММСУ, И.М. Сеченов атындағы МММУ, А.С. Грибоедов атындағы ИМПЭ бар.

SCORM нұсқалары: 1.2, 2004 стандартының қолданыстағы екі нұсқасы бар. Әркімнің өзінің техникалық ерекшеліктері мен артықшылықтары бар. Мысалы:

1.2 нұсқасы есепте ілгерілеуді көрсетеді, яғни оқушы курстың қай бөлігін өтті: «Петр Иванов курстың 70% -ын өтті». Егер Петя сабақты бітірсе, онда жүйеде «Аяқталды» мәртебесі көрсетіледі.

2004 нұсқасы анағұрлым егжей-тегжейлі ақпарат береді: прогресс пен мәртебеден басқа, Петя өткен курс пен тест үшін қанша балл жинағанын көрсетеді.

SCORM-курс қандай құралдардың көмегімен құрылады Бұрын SCORM-курстарды әзірлеумен кәсіби бағдарламашылар ғана айналысатын. Бұл техникалық жағынан күрделі процесс болды, электронды сабақты көптеген HTML-беттерден қолмен жинады, курсты SDO байланыстыратын код жазды, оқу материалдарын іздеді, ал кейін бәрін zip-мұрағатқа қаптады. Енді әркім арнайы редактор арқылы курсты дайындай алады. Бағдарлама өзара іс-қимыл кодын автоматты түрде жасақтайды және сіз жинаған оқу материалдарын SCORM пакетіне қаптайды. Тек курсты оқыту жүйесіне жүктеу ғана қалады.

SCORM курсын жасауға арналған құралдарды шартты түрде үш түрге бөлуге болады: Жекелеген қондырғылық бағдарламалар түріндегі электрондық курстардың редакторлары компьютерге орнатуды қажет етпейтін бұлтты сервистерБағдарламаға біріктірілген бағдарламалар. Электрондық курстар редакторының таңдауы бойынша гайд алғашқы электрондық курсты PowerPoint базасындағы бағдарламада жинау ыңғайлы.

Жаңа бағдарламаны зерттеуге уақыт жұмсауға тура келмейді. Егер сіз тұсаукесер өткізген болсаңыз, онда PowerPoint курсты әлдеқайда жылдам құратын боласыз - жұмыс принципі электронды сабаққа кез келген таныстырылым негіз болады. Оқушылармен немесе студенттермен сабақта қолданатын материалдарды курсқа көшіріңіз. Егер сіз алғаш рет курс жасасаңыз және оның кәсіби көрінуін және тындаушыларды тартуды қаласаңыз, сізге «Марафон: нөлден электрондық курс қалай құру керек» деген мақалаларды іріктеу қажет болады. Көрсетілімге тестілерді қоса аласыз, мысалы, мына жердегі сияқты: Дәл осындай бағамды жасау үшін Suite iSpring пайдаланыңыз. Бағдарлама: Бағдарламаның барлық функциялары жеке PowerPoint қойындысында қол жетімді. Яғни, презентацияны сол терезеде курсқа айналдыруға болады. Электрондық Suite сабағын қалай жасау керектігін біздің бейнебаяндарымыздан көріңіз. Бұдан әрі презентацияны SCORM-курсқа қалай айырбастау керектігін қарастырайық.

Көрсетілімнен SCORM курсын қалай жасау керек?

Кәдімгі презентацияны кәсіптік оқыту курсына айналдыру үшін небәрі бір-екі минут қажет болады:

1. iSpring Suite сынақ нұсқасын орнатыңыз.
2. Бағанға түрлендіргіңіз келетін PowerPoint көрсетілімін ашыңыз.
3. iSpring құралдар тақтасындағы «Жариялау» түймешігін басыңыз.
4. Сол жақтағы «LMS» қойындысын таңдаңыз. SDO жариялау параметрі басқа жүйелер үшін өте қолайлы, мысалы Moodle немесе Blackboard. Егер Suite курстарының редакторымен бірге Learn бағдарламасын пайдалансаңыз, жариялау терезесінен сол жақтағы тиісті қойындыны таңдаңыз.
5. Курс атауын енгізіңіз. Әдепкі түрде курс атауы көрсетілім атымен сәйкес келеді.
6. Бағыт сақталатын жергілікті немесе желілік қалтаны «Қалта» өрісінде көрсетіңіз. Бұл үшін «Шолу» түймешігін басыңыз, компьютеріңіздегі қажетті қалтаны таңдап, «Қалтаны таңдау» түймешігін басыңыз.
7. Өрнек түрін, шолғыштағы бағам өлшемін, рұқсатсыз пайдаланудан қорғауды және бейнелер, бейне және аудио сапасының деңгейін теңшеңіз.
8. LMS профайлы өрісінде сіздің SDO қолдайтын стандартты таңдаңыз.
9. «Жариялау» түймешігін басыңыз. Курсты жариялағанда Suite SmartArt-фигуралар, триггер-анимация және еренсілтемелер сияқты барлық эсерлерін сақтайды.

SCORM файлы SDO қалай қотаруға болады

Жарияланғаннан кейін zip мұрағатын аласыз. Оны қашықтықтан оқыту жүйесіне жүктеу қажет. Мұны Blackboard, Moodle, , -ден қалай жасау керектігін толық оқыңыз.

Сіз оқу жүйесіне жүктеген материал кез келген компьютерден кез келген интернет-шолғыш арқылы ашылады. Тек оқушыларға курс тағайындау ғана қалады.

SCORM-ның болашағы:

Келесі буын - Tin Can API және smi5. Бұл форматтар функционалдық мүмкіндіктердің үлкен жиынтығымен ерекшеленеді: электронды офлайннан өтуге мүмкіндік береді, PDF-құжаттарды және диалогтық тренажерларды қолдайды, оқушының үлгерімі туралы толық статистиканы береді және тек қана емес.

Қолданылған әдебиеттер

1. П.Храмин «Онлайн-оқытудағы тренд және жаңа тәсілдер» сілтеме: <https://www.ispring.ru/elearning-insights/course-scorm>

УДК 744/748

ПУТИ РАЗВИТИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ДИЗАЙН-ПРОЕКТОВ, НАПРАВЛЕННЫХ НА РАЗВИТИЕ ТУРИЗМА В КАЗАХСТАНЕ

Нуртазина Дамира Мейржановна

damira.n@bk.ru

Магистрант 2 курса ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан

Научный руководитель: Т.К. Самуратова

Развитие туризма является одним из ключевых аспектов экономического роста и социокультурного развития многих стран. Туристическая индустрия может привлекать значительные инвестиции, способствовать созданию рабочих мест и укреплению международных связей. Однако природные ресурсы, которые являются основой для развития туризма, подвергаются значительному давлению и негативному воздействию человеческой деятельности.

В свете глобальных экологических проблем и стремления сохранить природу и биологическое разнообразие, экологическое сознание становится все более важным фактором при разработке и реализации проектов в сфере туризма. В контексте Казахстана, который обладает уникальными природными ресурсами и привлекательными туристическими направлениями, необходимость развития экологически ориентированных дизайн-проектов становится особенно актуальной.

Основной задачей исследования является выработка конкретных рекомендаций и стратегий для создания устойчивой и экологически ответственной туристической инфраструктуры, способствующей сохранению природы и привлечению экологически ориентированных туристов.

В рамках данной работы будет проведен анализ существующих экологических дизайн-проектов в области туризма как на международном, так и национальном уровне. Будут рассмотрены лучшие практики и опыт других стран в реализации экологически ориентированных проектов в туризме. Кроме того, будет проведен анализ текущего состояния туризма в Казахстане с учетом экологических аспектов и выявлены основные экологические проблемы, с которыми сталкиваются туристические объекты и природные ресурсы в стране. На основе полученных данных будет предложен набор конкретных мер и стратегий, направленных на реализацию экологических дизайн-проектов в туризме Казахстана [1].

Важным аспектом исследования будет изучение экологических стандартов и сертификаций, которые могут быть применены в туристической индустрии Казахстана. Применение таких стандартов и сертификаций, например, LEED (Leadership in Energy and Environmental Design) или BREEAM (Building Research Establishment Environmental Assessment Method), может способствовать повышению экологической ответственности и качества туристических объектов. Будет изучено, какие меры и подходы можно применить для стимулирования внедрения этих стандартов и сертификаций в туристической инфраструктуре Казахстана.

Также будет уделено внимание вовлечению и поддержке местного сообщества в процессе разработки и реализации экологических дизайн-проектов. Активное взаимодействие с местными жителями, включение их в принятие решений и участие в проектах, способствует устойчивому развитию туризма и созданию благоприятной среды